

ABSTRAK

Skim Dana Wakaf merupakan salah satu bentuk wakaf kontemporari yang ada pada hari ini. Skim Dana Wakaf yang dibentuk adalah hasil daripada pengumpulan wakaf tunai secara kolektif. Pembentukan ini bertujuan bagi melaksanakan strategi pembangunan hartanah wakaf dan ekonomi umat Islam secara lebih meluas, dinamik dan bersepadu. Kajian ini dijalankan bagi menganalisis peranan Skim Dana Wakaf yang telah diwujudkan oleh Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang (MAINPP) dalam usahanya membangunkan ekonomi masyarakat Islam di Pulau Pinang. Justeru, kajian ini menganalisis sumbangan Skim Dana Wakaf dalam keseluruhan aspek pembangunan ekonomi; mencakupi aspek-aspek ekonomi, kerohanian, sosial dan kebajikan masyarakat Islam di Pulau Pinang. Kajian ini dijalankan menggunakan metode pengumpulan data daripada dua sumber utama, iaitu sumber primer dan sumber sekunder. Data sumber primer diperoleh menerusi temubual penulis dengan Pengurus Skim Dana Wakaf MAINPP, Ketua Bahagian Pentadbiran & Kewangan MAINPP dan pegawai Kerja Akaun MAINPP. Penulis juga menemubual empat buah institusi yang telah menerima bantuan Skim Dana Wakaf. Manakala, data sumber sekunder diperoleh daripada rujukan menerusi jurnal-jurnal, kertas-kertas kerja persidangan dan seminar, buku-buku, dan juga laman web berkaitan dengan Skim Dana Wakaf. Hasil kajian menunjukkan bahawa Skim Dana Wakaf memainkan peranan penting dalam membangunkan ekonomi masyarakat Islam di Pulau Pinang. Sumbangan Skim Dana Wakaf ini membiayai bangunan pejabat dan masjid, atau sumbangan wang tunai menerusi persatuan dan jawatankuasa kariah masjid. Sumbangan dana wakaf ini telah banyak membantu masyarakat Islam dan memberi impak positif dalam pembangunan ekonomi, kerohanian, sosial dan kebajikan masyarakat Islam di Pulau Pinang.

ABSTRACT

The Waqf Fund Scheme is a form of contemporary endowment that exists today. The formulation of the Waqf Fund Scheme is the result of the collective accumulation of cash waqf. The establishment of the scheme aims to implement property development strategies and economic endowments for Muslims in a much more extensive, dynamic and integrated manner. This study is conducted to analyse the role of the Waqf Fund Scheme which was established by the Islamic Religious Council of Penang (MAINPP) in an effort to develop the economy of the Muslim community in Penang. Thus, this study will analyse the contribution of the endowment fund in the overall scheme of economic development aspects, namely, the economic, spiritual, social, and welfare aspects of the Muslim community in Penang. This study is conducted using the method of data collection from two main sources, that is the primary and secondary sources. The primary source of data was obtained through interviews conducted by the researcher with the Manager of the Waqf Fund Scheme, Head of Administration and Finance Section, and Account Executive MAINPP. The researcher also interviewed four institutions which were recipients of the Waqf Fund Scheme. Meanwhile, the secondary source of data was acquired from journals, conferences and seminars papers, books, and website references. The findings of the research show that the endowment fund schemes play an important role in the economic development of the Muslim community in Penang. The contribution of the Waqf Fund Scheme is in the form of financing facilities, such as office buildings and mosques, or cash donations through associations or the committee of the mosque. These Waqf contributions greatly assist the Muslim community and have had a positive impact on the economic and spiritual development as well as the social welfare of the Muslim community in Penang.

PENGHARGAAN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Segala puji dan syukur kepada Allah Tuhan sekalian alam. Selawat dan salam buat junjungan besar kita, Nabi Muhammad s.a.w, keluarga serta para sahabat baginda. Alhamdulillah, berkat rahmat Allah. s.w.t serta sokongan dari semua pihak, maka saya telah berjaya menyiapkan disertasi yang bertajuk "Peranan Dana Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam di Pulau Pinang".

Setinggi penghargaan dan ucapan terima kasih saya ucapkan buat mereka yang telah banyak membantu dan membimbing saya sepanjang disertasi ini disiapkan. Ucapan khas ditujukan buat Dr Asmak Ab Rahman selaku penyelia, Dr. Patmawati Ibrahim, Prof. Joni Tamkin Borhan dan pensyarah-pensyarah di Jabatan Syariah dan Ekonomi, terima kasih atas segala tunjuk ajar, bimbingan dan dorongan yang diberikan, hanya Allah yang berhak membalas jasa kalian.

Jutaan terima kasih dan penghargaan juga ditujukan buat insan-insan tersayang; ayahanda Mohamad Suhaimi Jaafar, bonda Nor Aeshah Hamzah, kakak Siti Fatimah, angh dan adik atas segala tunjuk ajar, sokongan, bimbingan dan curahan kasih sayang yang tidak berbelah bagi. Terima kasih jua atas doa-doa yang sering dititipkan buat kesejahteraan diri ini. Semoga kasih sayang ini terus membuahkan mawaddah dan rahmah dalam meniti kehidupan ini.

Penghargaan khas juga ditujukan kepada Encik Ahmad Syah Firafizal dan pegawai-pegawai di Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang yang telah banyak membantu, berkongsi pandangan dan memudahkan urusan penulis dalam mengumpulkan maklumat kajian ini. Semoga urusan kalian jua dipermudahkan oleh Allah s.w.t di dunia dan akhirat.

Terima kasih juga buat teman-teman seperjuangan yang banyak membantu memberikan sokongan dalam susah dan senang. Semoga Allah membalas segala kebaikan ini dengan kebaikan yang lebih baik di dunia dan akhirat.

Sebagai penulis, besar harapan saya agar mudah-mudahan disertasi ini dapat memberi sumbangan dan manfaat kepada penyelidikan dalam meningkatkan dan membangunkan ekonomi masyarakat Islam di Malaysia. Semoga niat dan usaha yang baik ini mendapat keredhaan dari Allah s.w.t. Akhir kata, semoga kita semua mendapat istifadah daripada hasil penyelidikan ini, sekian, terima kasih.

Farhana Mohamad Suhaimi,
Jabatan Syariah dan Ekonomi,
Akademi Pengajian Islam,
Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

DAFTAR ISI

PRELIMINARI		HALAMAN
ABSTRAK		iii
ABSTRACT		iv
PENGHARGAAN		v
DAFTAR ISI		vi
SENARAI JADUAL		ix
SENARAI RAJAH		ix
SENARAI GAMBAR		x
SENARAI SINGKATAN		xi
PANDUAN TRANSLITERASI		xii

BAB 1 PENGENALAN

1.1	Pendahuluan	1
1.2	Latar Belakang Kajian	2
1.3	Permasalahan Kajian	3
1.4	Persoalan Kajian	4
1.5	Objektif Kajian	5
1.6	Skop Kajian	5
1.7	Kepentingan Kajian	6
1.8	Kajian Lepas	7
	1.8.1 Konsep Wakaf Kontemporari	7
	1.8.2 Kedudukan Wakaf dalam Undang-undang	10
	1.8.3 Pengurusan Harta Wakaf	11
	1.8.4 Peranan Wakaf Terhadap Masyarakat Islam	19
1.9	Metodologi Kajian	24
	1.9.1 Reka Bentuk Kajian	25
	1.9.2 Metod Pengumpulan Data	25
	1.9.3 Metod Analisa Data	29
1.10	Sistematika Penulisan	30
1.11	Kesimpulan	32

BAB 2 KONSEP WAKAF, WAKAF TUNAI DAN DANA WAKAF

2.1	Pendahuluan	34
2.2	Definisi Wakaf, Dana Wakaf dan Wakaf Tunai	34
	2.2.1 Definisi Wakaf	35
	2.2.2 Definisi Dana Wakaf dan Wakaf Tunai	37
2.3	Dasar-dasar Hukum Wakaf	38
	2.3.1 Dasar-dasar Hukum Wakaf daripada Al-Quran	39
	2.3.2 Dasar-dasar Hukum Wakaf daripada As-Sunnah	44
2.4	Kedudukan Amalan Berwakaf dalam Islam	50
2.5	Penjelasan Hukum berkaitan Wakaf secara am dan Wakaf Tunai Menurut Syara'	51
	2.5.1 Hukum Wakaf Secara Am	51
	2.5.2 Hukum Wakaf Tunai	54
	2.5.3 Fatwa Wakaf Tunai	56
2.6	Rukun Wakaf dan syarat-syaratnya	57

2.6.1	Lafaz Akad Wakaf (<i>Ijāb dan qabūl</i>)	58
2.6.2	Pewakaf (<i>Wāqif</i>)	60
2.6.3	Penerima Wakaf (<i>Mawqūf ‘alaih</i>)	60
2.6.4	Harta yang diwakafkan (<i>Mawqūf</i>)	61
2.7	Peranan Wakaf Tunai dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam	62
2.7.1	Peranan Wakaf Tunai dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam Berdasarkan Sejarah	63
2.7.2	Perkembangan Wakaf Tunai di Malaysia	73
2.8	Kesimpulan	80

BAB 3
WAKAF TUNAI DAN
PEMBANGUNAN EKONOMI MASYARAKAT ISLAM

3.1	Pendahuluan	81
3.2	Pembangunan Ekonomi	81
3.2.1	Definisi Pembangunan Ekonomi	82
3.2.2	Matlamat Pembangunan Ekonomi	86
3.2.3	Indikator Pembangunan	91
3.3	Kedudukan Masyarakat Islam di Pulau Pinang	98
3.3.1	Latar Belakang Ekonomi Pulau Pinang	100
3.3.2	Latar Belakang Sosial Pulau Pinang	105
3.4	Kedudukan Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam di Pulau Pinang	108
3.5	Potensi Wakaf Tunai dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam	116
3.6	Kesimpulan	123

BAB 4
SKIM DANA WAKAF DI MAJLIS AGAMA ISLAM NEGERI PULAU PINANG

4.1	Pendahuluan	125
4.2	Sejarah Penubuhan Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	125
4.2.1	Objektif Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	127
4.2.2	Struktur Pentadbiran dan fungsi Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	128
4.2.3	Piagam Pelanggan Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	130
4.3	Penubuhan Skim Dana Wakaf di Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	131
4.3.1	Latar Belakang Penubuhan Skim Dana Wakaf	132
4.3.2	Skim Dana Wakaf Menurut Enakmen	132
4.3.3	Objektif Penubuhan Skim Dana Wakaf	136
4.3.4	Kelebihan Skim Dana Wakaf	137
4.4	Pengurusan Skim Dana Wakaf	139
4.4.1	Sistem Pentadbiran Jawatankuasa Dana Wakaf	139
4.4.2	Metodologi Pelaksanaan Skim Dana Wakaf	140
4.4.3	Metodologi Kutipan Skim Dana Wakaf	143
4.4.4	Promosi Skim Dana Wakaf yang dijalankan	147
4.4.5	Pola Kutipan Skim Dana Wakaf	148
4.5	Perancangan bagi meningkatkan Kutipan Skim Dana Wakaf	155
4.6	Sistem Agihan Skim Dana Wakaf	158
4.7	Kesimpulan	159

BAB 5
PERANAN SKIM DANA WAKAF DALAM PEMBANGUNAN MASYARAKAT
ISLAM DI PULAU PINANG

5.1	Pendahuluan	160
5.2	Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam di Pulau Pinang	160
5.2.1	Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi	162
5.2.2	Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Kerohanian	167
5.2.3	Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Sosial dan Kebajikan	175
5.3	Perancangan yang akan dilaksanakan dalam agihan Skim Dana Wakaf	180
5.4	Kesimpulan	180

BAB 6
KESIMPULAN DAN CADANGAN

6.1	Pendahuluan	182
6.2	Analisis Halangan Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam di Pulau Pinang	182
6.2.1	Analisis Halangan Pengurusan Pentadbiran Skim Dana Wakaf	182
6.2.2	Analisis Halangan Metod Kutipan Skim Dana Wakaf	183
6.2.3	Analisis Halangan Agihan Skim Dana Wakaf	184
6.3	Cadangan Penambahbaikan Peranan Skim Dana Wakaf dalam Pembangunan Ekonomi Masyarakat Islam di Pulau Pinang	184
6.3.1	Cadangan Penambahbaikan Pengurusan Pentadbiran Skim Dana Wakaf	185
6.3.2	Cadangan Penambahbaikan Metod Kutipan Skim Dana Wakaf	187
6.3.3	Cadangan Penambahbaikan Agihan Skim Dana Wakaf	190
6.4	Kesimpulan	194

BIBLIOGRAFI	196
--------------------	------------

SENARAI JADUAL

Senarai Jadual	Halaman
Jadual 1.1 Trend Penulisan Wakaf Kontemporari dan penulis-penulisnya	22-23
Jadual 2.1 Projek Awqaf and Minor Affairs Foundation (AMAF), Dubai	67
Jadual 2.2 Peranan Wakaf Tunai di beberapa buah negara terpilih	72
Jadual 2.3 Lokasi-lokasi Bazar Wakaf Rakyat dan Wakaf Mart Majlis Agama Islam Negeri (MAIN) di Malaysia	77-78
Jadual 2.4 Pelaksanaan Wakaf Tunai Majlis Agama Islam di negeri-negeri di Malaysia	79
Jadual 3.1 Indeks Pembangunan Manusia (Malaysia) Tahun 2010	94
Jadual 3.2 Perkadaran Kepadatan Penduduk Bandar Pulau Pinang dengan Malaysia bagi tahun 2005 hingga 2010	99
Jadual 3.3 Taburan Penduduk Mengikut Kumpulan Etnik ('000) di Pulau Pinang dari Tahun 2005 sehingga Tahun 2009	99
Jadual 3.4 KDNK Per Kapita Mengikut Negeri di Malaysia dari Tahun 2005 sehingga Tahun 2009	101
Jadual 3.5 Maklumat Sekolah Mengikut Daerah, Pulau Pinang Sehingga Disember 2008	105
Jadual 3.6 Bilangan Guru di Sekolah Rendah dan Menengah Mengikut Daerah di Pulau Pinang pada Tahun 2008	106
Jadual 3.7 Insiden Kemiskinan dan Kemiskinan Tegar Mengikut Negeri di Malaysia bagi tahun 2002, 2004, 2007 dan 2009	107
Jadual 3.8 Pemilikan Ekuiti dalam Sektor Korporat (%)-Nilai Par bagi Tahun 1990 sehingga Tahun 2006	109
Jadual 3.9 Pemilikan Premis Komersil Mengikut Kumpulan Etnik (%) bagi Tahun 2005 dan Tahun 2007	109
Jadual 3.10 Nisbah Ketaksamaan Pendapatan Bumiputera dengan Cina dan India di Malaysia dari tahun 1980 hingga 2009	110
Jadual 3.11 Insiden Kemiskinan Mengikut Etnik dan Strata di Malaysia, bagi tahun 2002, 2004, 2007 dan 2009	111

SENARAI RAJAH

Senarai Rajah	Halaman
Rajah 2.1 Pelaksanaan Wakaf Tunai di bank-bank di Bangladesh	69
Rajah 2.2 Agihan Dana Wakaf Islamic Relief	71
Rajah 3.1 Komponen Asas Pembangunan Ekonomi	84
Rajah 3.2 Konsep Pembangunan Ekonomi Islam	86
Rajah 3.3 Matlamat Pembangunan Ekonomi Islam	87
Rajah 3.4 Millennium Development Goals (MDGs)	92
Rajah 3.5 Skala Human Development Index (HDI)	93
Rajah 3.6 Pembahagian Negeri-negeri di Malaysia	96
Rajah 3.7 Indikator Pembangunan Ekonomi Islam	97
Rajah 3.8 Kadar Pertumbuhan KDNK Mengikut Negeri di Malaysia dari Tahun 2006 sehingga Tahun 2009	103

Rajah 3.9	Peratus Sumbangan KDNK Per Kapita Mengikut Negeri kepada KDNK Malaysia bagi tahun 2006 sehingga 2008 pada Harga Malar Tahun 2000	104
Rajah 3.10	Statistik Pemilikan Rumah Kos Sederhana Rendah di Pulau Pinang sehingga Julai 2009	112
Rajah 3.11	Statistik Pemilikan Rumah Kos Rendah di Pulau Pinang sehingga Julai 2009	112
Rajah 3.12	Potensi Wakaf Tunai dalam Pembangunan Ekonomi	117
Rajah 4.1	Struktur Pentadbiran Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang	130
Rajah 4.2	Struktur Pengurusan Skim Dana Wakaf	139
Rajah 4.3	Metodologi Pelaksanaan Skim Dana Wakaf	142
Rajah 4.4	Jumlah Kutipan Skim Dana Wakaf dari Tahun 2002 sehingga 2009	149
Rajah 4.5	Perbandingan jumlah kutipan menerusi Skim Potongan Gaji Bulanan dengan kutipan menerusi Kaunter dan Bayaran Wang Pos dari tahun 2006 sehingga 2009	150
Rajah 4.6	Kutipan Skim Potongan Gaji Bulanan mengikut sektor bagi tahun 2009	152
Rajah 4.7	Penyumbang Skim Dana Wakaf Menerusi Skim Potongan Gaji Bulanan Berdasarkan Jantina	153
Rajah 4.8	Penyumbang Skim Dana Wakaf Menerusi Skim Potongan Gaji Bulanan Berdasarkan Peringkat Umur Bagi Tahun 2007-2009	154
Rajah 4.9	Kadar Sumbangan daripada Penyumbang Skim Dana Wakaf Menerusi Skim Potongan Gaji Bulanan Bagi Tahun 2007-2009	154
Rajah 4.10	Perancangan Skim Dana Wakaf	155
Rajah 4.11	Agihan Skim Dana Wakaf	158
Rajah 5.1	Taburan Agihan Skim Dana Wakaf Mengikut Tujuan Kegunaan dari Tahun 1999 hingga Tahun 2009	161
Rajah 5.2	Kegunaan Bangunan Pusat Urus Zakat Pulau Pinang di Taman Selat, Butterworth	163
Rajah 5.3	Program-program Pusat Urus Zakat Pulau Pinang	165
Rajah 5.4	Kegunaan bangunan YMSC Mengikut Tingkat	176
Rajah 6.1	Cadangan Penambahbaikan Pengurusan Pentadbiran Skim Dana Wakaf	185
Rajah 6.2	Cadangan Penambahbaikan Kutipan Skim Dana Wakaf	188
Rajah 6.3	Cadangan Penambahbaikan Agihan Skim Dana Wakaf	191

SENARAI GAMBAR

Senarai Gambar	Halaman	
Gambar 5.1	Bangunan Skim Dana Wakaf yang disewakan kepada Pusat Urus Zakat Pulau Pinang di Taman Selat, Butterworth	164
Gambar 5.2	Keadaan di Tingkat Satu dalam Bangunan Skim Dana Wakaf yang disewakan kepada Pusat Urus Zakat Pulau Pinang di Taman Selat, Butterworth	165
Gambar 5.3	Keadaan Hadapan Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	168

Gambar 5.4	Keadaan di dalam Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	168
Gambar 5.5	Keadaan tempat wudu' di Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	169
Gambar 5.6	Bangunan Sekolah KAFA di hadapan Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	170
Gambar 5.7	Keadaan dalam bangunan Sekolah KAFA di hadapan Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	170
Gambar 5.8	Keadaan dalam kelas Sekolah KAFA di hadapan Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	171
Gambar 5.9	Kemudahan yang disediakan dalam kawasan Sekolah KAFA di hadapan Masjid Ridwaniah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang	171
Gambar 5.10	Bangunan surau Sekolah Kebangsaan Penaga di Seberang Perai, Pulau Pinang	172
Gambar 5.11	Keadaan dalam surau Sekolah Kebangsaan Penaga di Seberang Perai	173
Gambar 5.12	Sudut bacaan dalam surau Sekolah Kebangsaan Penaga di Seberang Perai	173
Gambar 5.13	Sudut bacaan dalam surau Sekolah Kebangsaan Penaga di Seberang Perai	174
Gambar 5.14	Kelas Komputer di bangunan Young Muslim Sports Club (YMSC)	176
Gambar 5.15	Rumah Kepunyaan Jawatankuasa Kebajikan Anak Kariah Masjid Jamek Bagan Ajam	178

SENARAI SINGKATAN

AMAF	: Awqaf And Minor Affairs Foundation
BOSC	: Bumiputera One Stop Centre @ Pusat Sehenti Bumiputera
GIS	: Geography Information System @ Sistem Maklumat Geografi
GISWAQF	: Sistem Maklumat Geografi Waqaf
IBBL	: Islamic Bank Bangladesh Ltd
IKP	: Indeks Komposit Pembangunan Malaysia
IPE	: Indeks Pembangunan Ekonomi
IPS	: Indeks Pembangunan Sosial
IPTA	: Institut Pengajian Tinggi Awam
I-REIT	: Unit Amanah Harta Tanah Islam
JAWHAR	: Jabatan Wakaf, Zakat Dan Haji
JWZH	: Jabatan Wakaf, Zakat, Haji Dan Umrah
KAPF	: Kuwait Awqaf Public Foundation
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
KNK	: Keluaran Negara Kasar
LKC	: Layanan Kesehatan Cuma-Cuma
LPI	: Lembaga Pengembangan Insani
MAHEB	: Muslim and Hindu Endowments Board
MAIAMP	: Majlis Agama Islam dan Adat Melayu Perak
MAIJ	: Majlis Agama Islam Johor
MAIN	: Majlis Agama Islam Negeri
MAINPP	: Majlis Agama Islam Negeri Pulau Pinang
MAINS	: Majlis Agama Islam Negeri Sembilan

MAIS	: Majlis Agama Islam Negeri Selangor
MDGs	: Millennium Development Goals
MUIS	: Majlis Ugama Islam Singapura
PBB	: Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu
PDC	: Perbadanan Pembangunan Pulau Pinang
PEGIS	: Sistem Maklumat Geografi Pulau Pinang
PPK	: Pendapatan Per Kapita
PUZ	: Pusat Urus Zakat Pulau Pinang
SIBL	: Social Investment Bank Limited
SMART	: Smart Ekslensia Indonesia
TWI	: Tabung Wakaf Indonesia
UPE	: Unit Perancang Ekonomi
YADIM	: Yayasan Dakwah Islamiah Malaysia
YMSC	: Young Muslim Sports Club
YWM	: Yayasan Waqaf Malaysia
ZISWAF	: Zakat, Infaq, Sedekah dan Waqaf

PANDUAN TRANSLITERASI

Huruf Arab	Transkripsi	Huruf Arab	Transkripsi
ء	'	ض	d
ا	a	ط	t
ب	b	ظ	z
ت	t	ع	'
ث	th	غ	Gh
ج	j	ف	F
ح	h	ق	Q
خ	kh	ك	K
د	d	ل	L
ذ	dh	م	M
ر	r	ن	N
ز	z	ه	H
س	s	و	W
ش	sh	ي	Y
ص	ṣ	ة	H

Vokal panjang		Vokal pendek		Diftong	
Huruf Arab	Transkripsi	Huruf Arab	Transkripsi	Huruf Arab	Transkripsi
آ	ā	َ Fathah	a	او	Aw
و	ū	ُ Dommah	u	ای	Ay
ى	ī	ِ Kasrah	i	یّ	iy/ī
				وّ	uww